

יציבות • אנושיות • נאמנות
התערבות מכילה
הכשרה וייעוץ להתמודדות
עם התנהגות מאתגרת

התערבות מכילה

תקציר:

התערבות מכילה (ה"מ) הינה תוכנית הכשרה למשפחות ולאנשי צוות העובדים עם אוכלוסיות בעלות ביטויים של התנהגות מאתגרת. התוכנית מכשירה בכלים למניעת הסלמה של אירועים, דה-אסקלציה, זיהוי קשיים ובמידת הצורך כלים פיזיים להתמודדות עם אלימות בצורה מכבדת ובטוחה לחוסים/מקבלי השירות. הסדנא מבוססת על תפיסת גרייה נמוכה (low arousal) והתערבות פיזית מכילה ככלי להתמודדות עם התנהגות מאתגרת. לצוותים המתמודדים עם אירועי אלימות.

רקע:

השימוש באמצעים פיזיים ישירים בכדי להתמודד עם התנהגות מאתגרת הינו נושא הנדון בתקופה האחרונה בהרחבה בכל העולם (Khadivi, et. Al. 2004; Donat, 2003). הספרות המקצועית מתייחסת למספר סוגים של התערבויות על שני רצפי זמן. ברצף הזמן הראשון, מתייחסים לשיטות טיפוליות ארוכות טווח שאמורות לצמצם או להכחיד את ההתנהגות המאתגרת. ברצף הזמן השני מדובר על התערבויות שמבוצעות בזמן ההתנהגות המאתגרת והן כוללות מניעה (prevention), דהסקלציה (de-escalation) ואמצעים פיזיים: בידוד (Seclusion), ריסון (Restraint) והכלה (containment) (Donat, 2005; AACAP, 2001).

התנהגויות מאתגרות הן לעיתים חלק מהעבודה עם אוכלוסיות הלוקות באוטיזם, פיגור שכלי, לקויות נפשיות, נוער בסיכון ולקויות למידה (הוזמי, 2007; McDonnell, et al. 2008).

במהלך היום יום, משפחות וצוותים מקצועיים המתמודדים עם אוכלוסיות המפגישות התנהגות מאתגרת חווים תחושות ורגשות הכוללות: עצבות, גועל, חוסר אונים, ייאוש, כעס ופחד. לעיתים קרובות אנשים אלו הינם ללא הכשרה בכלים להתמודדות עם התנהגויות אלו (Bormley. & Emerson, 1995; NHS, 2006).

צוותים מקצועיים מייחסים את ההתנהגויות המאתגרות למגוון רחב של גורמים פסיכולוגיים פנימיים, סביבתיים, רפואיים והתנהגותיים (Bormley, & Emerson, 1995). משפחות, צוותים, ארגונים וכן אנשי מקצוע רבים אימצו את האמונה כי תגובה

אברסיבית תקטין את שכיחות ההתנהגות הלא רצויה (Goren & Curtis, 1996). עמדות אלו לצד עמדות רבות אחרות הקשורות בהתנהגות מאתגרת מנבאות באופן משמעותי את צורת ההתנהגות בה יבחרו בהתמודדות עם התנהגות המאתגרת, את החוויה הרגשית ואף את השחיקה (Hastings & Brown, 2002; Hastings, 1997; Williams & rose, 2007). בנוסף, עולה כי מחסור בהנחיות ברורות, על צורת ההתמודדות שיש ליישם, מוביל לעליה בשימוש באמצעים פיזיים של ריסון ובידוד (Donat, 2003). המחסור בהנחיות ברורות יכול להסביר גם חלק ממקרי המוות המתרחשים כתוצאה מהתערבויות פיזיות מגבילות. בארה"ב מוערך כי 8 – 10 ילדים נהרגים כל שנה כתוצאה מאחיזה ומספר גדול בהרבה בקרב מבוגרים (CWLA, 2000). ההליך בו משפחות וצוותים מקצועיים מתמודדים עם התנהגות מאתגרת והבעיות בהליך מתוארים בתרשים מספר 1.

תרשים מספר 1- התיאוריה של הבעיה:

תיאור התוכנית - סדנת התערבות מכילה:

סדנת התערבות מכילה פותחה בארץ למשפחות ולאנשי מקצוע המתמודדים עם ביטויים של התנהגות מאתגרת. מטרת הסדנא, להכשיר בכלים של מניעה, דה-הסקלציה והכלה. הסדנה נותנת כלים פיזיים ומנטאליים להתמודדות עם התפרצויות מסכנות. בעת מצב מסוכן, הכלה פיזית היא אמצעי הרגעה של התנהגות אלימה אשר כולל שימוש במגע בכדי להגן על האדם עצמו ועל סביבתו. אולם בשונה מריסון אינה מהווה מעצם קיומה ענישה, הגבלת התנועה בה היא מינימאלית והיא נמשכת לפרק זמן המינימאלי הנחוץ לשם הבטחת הביטחון של האדם וסביבתו בלבד (Philadelphia Indemnity Insurance Company, 2006).

בגישה זו אנשי הצוות מונחים מצד אחד לזהות את התהליך שהם עצמם עוברים, ומצד שני להכיל את ההתפרצות.

מחקרים שונים הראו כי סדנאות מסוג זה הן בעלות סבירות גבוהה לשפר את הידע בתחום התמודדות עם התנהגות מאתגרת, הביטחון העצמי/מקצועי, יכולת ניתוח הסיבות להתנהגות מאתגרת והפחתת השימוש בכלים פיזיים (Zijlmans, et al. 2011; Campbell, & Hogg. 2008; dowey, et al. 2007; Wietske, et al. 2010; McDonnell, et al. 2008).

ההליך בו תוכנית זו מיועדת לתת מענה לקשיים ולבעיות שתוארו לעיל מסוכם בתרשים מספר 2.

תרשים מספר 2 - התיאוריה של התוכנית:

כפי שניתן לראות בתרשים מספר 2: התוכנית מתמקדת במתן כלים וידע בכדי להתמודד עם חווית החוסר אונים, איום וקושי בהתמודדות עם התפרצויות אלימות.

מטרות ויעדים:

- הקניית ידע בתחומים של התמודדות טיפולית, התנהגותית ורגשית עם אירועים אלימים.
- העצמת תחושת הביטחון האישי.
- שינוי עמדות מכיווני ריסון לכיוון של גרייה נמוכה.
- הקטנת השימוש באמצעים פיזיים לשם התמודדות עם התנהגות מאתגרת ומסכנת.
- הפחתת מקרי הפגיעה/פגיעה.